

EBA/GL/2020/04

4.5.2020

Suunised väärtpaberistamise seeria
kaalutud keskmise lõpptähtaja määramise
kohta vastavalt määruse (EL) nr 575/2013
artikli 257 lõikele 1

---

1. Järgimis- ja teatamiskohustus

Käesolevate suuniste staatus

1. Käesolev dokument sisaldab määruse (EL) nr 1093/2010¹ artikli 16 kohaselt väljastatud suuniseid. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et suuniseid järgida.
2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) seisukoht nõuetekohase järelevalvetava kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis ehk kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 2 määratletud pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, peaksid neid järgima ja kaasama need sobival viisil oma tavadesse (nt muutes õigusraamistikku või järelevalveprotsesse) ka siis, kui suunised on ette nähtud eelkõige finantseerimisasutustele.

Teatamisnõuded

3. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused teatama hiljemalt 30.08.2020 EBA-le, kas nad järgivad või kavatsevad järgida kõnealuseid suuniseid, või vastasel juhul mittejärgimise põhjused. Kui selleks tähtajaks teadet ei saada, peab EBA pädevat asutust nõudeid mitte täitvaks. Teated tuleks saata EBA veebilehel avaldatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite „EBA/GL/2020/04“. Teated peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid. Nõuete järgimise staatuse mis tahes muutusest tuleb EBA-le teatada.
4. Kooskõlas määruse nr 1093/2010 artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated EBA veebilehel.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

2. Sisu, kohaldamisala ja mõisted

Sisu

5. Nendes suunistes kirjeldatakse väärtpaberistamise seeria lõpptähtaja (MT) hindamise metoodikat väärtpaberistamise seeria alusel tasumisele kuuluvate lepinguliste maksete (CF_t) kaalutud keskmise tähtajana, millele on viidatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõikes 1². Selleks sätestatakse suunistes, kuidas määrata kõnealuses artiklis viidatud lepingulisi makseid. Samuti täpsustatakse andmeid, mida on vaja kaalutud keskmise tähtaja meetodi kohaldamiseks ning selle jälgimiseks ja rakendamiseks.

Kohaldamisala

6. Nende suunistega täidetakse EBA volitust anda välja suuniseid vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõikele 4.
7. Suuniseid kohaldatakse määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punkti a kohaselt väärtpaberistamise seeria tähtaega määravatele asutustele.

Adressaadid

8. Käesolevad suunised on adresseeritud määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõike 2 punktis i määratletud pädevatele asutustele ja määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 1 määratletud finantseerimisasutustele.

Mõisted

9. Kui ei ole sätestatud teisiti, on määruses (EL) nr 575/2013 ja määruses (EL) nr 2017/2402³ kasutatud ja määratletud mõistetel suunistes sama tähendus.

---

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid (ELT L 347, 28.12.2017, lk 35).

3. Rakendamine

---

10. Suuniseid kohaldatakse alates 1. septembrist 2020.

4. Suunised

4.1 Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punkti a kohased lepingulised maksed

4.1.1 Traditsiooniline väärtpaberistamine

11. Traditsioonilise väärtpaberistamise korral peaksid asutused määrama lepingulised maksed, nagu on viidatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a, tehingu algataja poolt eriotstarbelisele väärtpaberistamisüksusele tasutavate lepinguliste maksete ja eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt väärtpaberistamise seeria omanikele tasutavate lepinguliste maksete alusel. Selleks peaksid asutused kohaldama järgmisi etappe järgmises järjekorras:

(a) asutused peaksid määrama aluspositsioonide laenajate lepingulised maksed, mis on tasutavad eriotstarbelisele väärtpaberistamisüksusele varade mudeli kohaldamisel, nagu on sätestatud punktis 4.3;

(b) asutused peaksid kohustuste mudeli kohaldamisel sisestama varade mudeli rakendamise tulemi eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt väärtpaberistamise seeria omanikele tasutavate lepinguliste maksete arvutusse vastavalt tehingu dokumentides sätestatud maksete prioriteetsusele, kohaldades järgmisi etappe järgmises järjekorras:

(i) nad peaksid määrama eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt tasutava rahavoo kogusumma, nagu on sätestatud punktis 4.4.2;

(ii) nad peaksid jaotama lepingulised maksed väärtpaberistamise seeria omanikele, nagu on sätestatud punktis 4.4.3.

12. Ülaltoodud punkti (b) tulemit tuleks käsitada määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punkti a kohaste lepinguliste maksetena.

4.1.2 Sünteetiline väärtpaberistamine

13. Sünteetilise väärtpaberistamise korral peaksid asutused määrama määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud lepingulised maksed järgmiselt.

(a) Kui väärtpaberistamise seeriatele kehtib krediidiriski kaitse, tuleks määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a nimetatud lepingulisi makseid käsitada järgmiste elementide summana:

- (i) aluspositsioonide laenajate poolt tehingu algatajale tasutavad lepingulised maksed, mis eraldatakse väärtpaberistamise seeria tagasimaksmata nõuete summa vähendamiseks, ning
  - (ii) tehingu algataja poolt kaitstud väärtpaberistamise seeria kaitse andjale tasutava preemia lepingulised maksed, nagu on sätestatud punktis 4.5.
- (b) Muude kui eespool punktis (a) viidatud väärtpaberistamise seeriatega korral tuleks määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud lepinguliste maksetena käsitada ainult lepingulisi maksed, mis on tehingu algatajale makstavad nende aluspositsioonide laenajate poolt, mis jaotatakse väärtpaberistamise seeria tagasimaksmata summa vähendamiseks.

4.2 Andmed ja teave

4.2.1 Aluspositsioonide kogumi andmeallikad

Siseandmete kasutamine

14. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodi kohaldamisel peaksid asutused kasutama siseandmeid väärtpaberistatud riskipositsioonide alusportfelli kohta, kui nad on väärtpaberistatud riskipositsioonide teenindajad.

Välisandmete kasutamine

15. Kui asutused ei ole väärtpaberistatud riskipositsioonide teenindajad ja neil puudub juurdepääs siseandmetele, tuleks kasutada üksnes järgmisi väliseid andmeallikaid:
- (a) tehingu algataja, sponsori, eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse või teenindaja poolt otse esitatud või kolmandast isikust andmepakkuja kaudu edastatud andmed;
  - (b) tehingu algataja, sponsori ja eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt määruse (EL) nr 2017/2402 artikli 7 lõike 1 punktide a ja e kohaselt kättesaadavaks tehtud väärtpaberistamise aluspositsioonide andmed;
  - (c) väärtpaberistamise aluspositsioonide andmed, nagu on nõutud määruse (EL) nr 2017/2402 artiklis 5;
  - (d) tehingu dokumendid.

4.2.2 Aluspositsioonide kogumi andmed

16. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodi kohaldamisel peaksid punkti 4.3 kohase varade mudeli kohaldamiseks vajalikud andmed olema täielikud.

17. Kui varade mudeli kohaldamiseks vajalikud andmed ei ole täielikud, peaksid asutused tegema vajalikke korrigeerimisi, nagu on sätestatud selles punktis. Kui puuduvad andmed on seotud põhisumma hetkejäägi või aluspositsioonide hetkevääringuga, ei peaks asutus kasutama määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodit.
18. Punktis 17 viidatud korrigeerimised peaksid kajastama kõige konservatiivsemat eeldust ehk eeldust, mis lükkab edasi tehingu juriidilisele lõpptähtajale kõige lähemate lepinguliste maksete tasumise. Selleks peaksid asutused esmalt kasutama tehingu dokumentides olemasolevat teavet kõlblikuskriteeriumide kohta ning seejärel kohaldama järgmist korrigeerimiste mittetäielikku loetelu olenevalt sellest, mis teave aluspositsiooni kohta ei ole täielik.

Kui aluspositsioonide teave on ebatäielik seoses

- (a) tähtajaga, peaksid asutused kasutama juriidilist lõpptähtaega;
  - (b) amortisatsiooni liigiga, peaksid asutused kasutama sellist amortisatsiooni, mille korral makstakse kogu põhisumma tagasi viimase osamaksena;
  - (c) põhiosa graafikujärgsete tagasimaksete sagedusega, peaksid asutused kasutama sagedust kord aastas, kui amortisatsioon liik eeldab perioodilisi tagasimakseid;
  - (d) intressi graafikujärgsete maksete sagedusega, peaksid asutused kasutama sagedust kord aastas, kui amortisatsioon liik eeldab perioodilisi tagasimakseid;
  - (e) praeguse intressimääraga, peaksid asutused, kui tehingu dokumentides on olemas teave väärtpaperistatud riskipositsioonide intressimäära vahemiku kohta, kohaldama vähimat võimalikku intressimäära.
19. Erandina punkti 18 alapunktist e peaksid asutused juhul, kui tagasimaksmata nõuete summa, mille suhtes puudub praeguse intressimäära teave, ei ületa 5% väärtpaperistatud tagasimaksmata nõuete kogusummast, kohaldama nende riskipositsioonide suhtes selliste väärtpaperistatud riskipositsioonide kaalutud keskmist intressimäära, mille kohta teave on olemas.

4.2.3 Väärtpaperistamise tehingu teave

20. Asutused peaksid määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodi kohaldamisel kasutama täpseid ja usaldusväärseid teabeallikaid.
21. Tehingu dokumendid peaksid olema esmane teabeallikas, mille alusel arvutada eriotstarbelise väärtpaperistamisüksuse poolt väärtpaperistamise positsiooni omanikele tasutavad lepingulised maksed traditsioonilise väärtpaperistamise korral ning kaitse ostja ja kaitse andja vahelisest kaitselepingust tulenevad lepingulised maksed sünteetilise väärtpaperistamise korral.

22. Asutused peaksid eelkõige kasutama teavet, mis on tehtud kättesaadavaks vastavalt määruse (EL) nr 2017/2402 artiklile 7.
23. Varadega tagamata kommertsväärtpaberite lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise korral võivad asutused lisateabena kasutada ka vastavalt määruse (EL) 2017/2402 artikli 22 lõikele 3 kättesaadavaks tehtud kohustuste rahavoo mudelit.
24. Kui tehingu algataja, sponsor ja eriotstarbeline väärtpaberistamisüksus on asutatud kolmandas riigis, tuleks arvesse võtta ka väärtpaberistamise dokumentide kohta kättesaadavaks tehtud teavet, nagu on nõutud määruse (EL) nr 2017/2402 artiklis 5.

4.3 Varade mudel: eriotstarbelisele väärtpaberistamisüksusele tasumisele kuuluvate lepinguliste maksete määramise meetodika

4.3.1 Varade mudeli üldsätted

25. Varade mudeli korral peaksid asutused määrama kõik perioodi t jooksul portfelli toodetud eriotstarbelisele väärtpaberistamisüksusele makstavad lepingulised maksed, nagu on viidatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a.
26. Asutused peaksid kasutama kesksete parameetritena kogu asjaomast teavet, mis võib mõjutada neid makseid, sealhulgas põhisummat, intressi ja, kui kohaldatav, tasusid.
27. Asutused peaksid määrama maksed iga laenu korral eraldi. Kui see on kontsentreerituse tõttu asjakohane, võib prognoosi modelleerida varaliikide (nt nõuded ostjate vastu) väärtpaberistatud riskipositsioonide homogeensete alamkogumite alusel.
28. Viivisnõuetest tulenevad rahavood tuleks modelleerida eraldi nõuetekohaselt teenindatavate nõuete rahavoogudest.

4.3.2 Nõuetekohaselt teenindatavate aluspositsioonide korral kasutatav meetodika

Põhisumma ja intressi maksed

29. Põhisumma maksed tuleks arvutada laenu tasandil, arvestades laenusaaaja ja tehingu algataja või algse laenuandja vahel kokku lepitud tingimusi, mis mõjutavad maksete summat ja sagedust. Eelkõige peaks arvutus täpselt kajastama maksete tegemise lepingulist sagedust, põhisumma tagasimakse eeldatavat summat ja sellega seotud intressikulu, mis tuleb igal perioodil sisse nõuda.
30. Asutused peaksid eeldama, et kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval kohaldatavad amortisatsioonimeetod ja intressimäärad jäävad muutumatuks kogu laenuperioodi ajal, kui lepingus sätestatakse valikuid, mida ei ole veel realiseeritud ega käivitatud. Kui lepinguga on juba ette nähtud, et tulevastel perioodidel kehtiv amortisatsioonimeetod ja/või

intressimäärad muutuvad täielikult eelmääratud viisil, nii et amortisatsiooni täpne väärtus ja/või kohaldatav intressimäär on määratav juba kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, peaksid asutused neid tulevasi muutusi arvesse võtma.

Uuendatavate perioodide käsitlemine

31. Et kohaldada varade mudelit uuendatavatele väärtpaberistamistele, peaksid asutused kohaldama kõiki järgmisi etappe.
- (a) Asutused peaksid määrama iga väärtpaberistatud riskipositsiooni graafikujärgse lõpptähtaja kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeva seisuga.
  - (b) Iga enne vahendite täiendamise või uuendatava perioodi lõppu saabuva tähtajaga väärtpaberistatud riskipositsiooni korral peaksid asutused graafikujärgset lõpptähtaega korrigeerima selle praeguse tähtaja ja pikima lubatud tähtaja summa võrra, mille võib lisada väärtpaberistatud portfelliga vahendite täiendamise või uuendamise perioodil. Korrigeerimisi tuleks sel eesmärgil teha nii sageli kui vaja, kui korrigeeritud lõpptähtaeg on lühem kui vahendite täiendamise või uuendamisperioodi tähtaeg.
  - (c) Lõpptähtaega ei peaks reguleerima, kui väärtpaberistatud riskipositsiooni graafikujärgne tähtaeg on pärast uuendamisperioodi lõppu.

Eeldused seoses ettemaksetega

32. Asutused võivad arvesse võtta ettemakseid, kui on piisavalt andmeid vaadeldava varaklassi ajaloolise ettemaksemäära kohta viimase 5 aasta jooksul riigis, millest vara pärineb, tingimusel, et nad arvestavad vähimaga järgmistest:
- (a) ettemaksemäär, mida on arvestatud tehingu ettemaksete eelduste hinnastamise baasstsenaariumis ja mille ülempiir on 20%;
  - (b) varaklassi vähim varasem kvartaalselt või vähemalt kord aastas registreeritud ettemaksemäär pikima kättesaadava perioodi jooksul (vähemalt 5 aastat) riigis, kust varad pärinevad;
  - (c) pärast tehingu jõustumist rakendatud keskmine kvartaalne ettemaksemäär vähemalt 1 aasta andmete alusel.

Eeldused seoses tulevaste makseviivitustega

33. Kui riskipositsioonid kuuluvad toimivasse portfelli, peaksid asutused eeldama kaalutud keskmise tähtaja arvutamisel, et edaspidi ei teki makseviivitusi ega viivisseisundeid.

Rahakonto ja muud investeeringud

34. Asutused ei peaks arvesse võtma deposiidikontolt tulevat sissetulekut ega muid eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse tehtud lühiajalisi investeeringuid.

Lepingulised kokkulepped seoses väärtpaberistatud riskipositsioonidega

35. Asutused peaksid arvesse võtma emitendi sõlmitud lepingulisi kokkuleppeid, mille eesmärk on leevendada väärtpaberistatud riskipositsioonide riski.
36. Asutused peaksid eeldama igal kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, et kõik lepingupoolte vahelised maksed jäävad kogu lepinguperioodil muutumatuna nende arvutamise kuupäeva tasemele, isegi kui lepinguga nähakse ette valikuid, mida ei ole veel realiseeritud ega käivitatud. Kui lepinguga on juba ette nähtud, et tulevastel perioodidel kohaldatavad maksed muutuvad täielikult eelmääratud viisil nii, et makse täpne väärtus on kohaldatav juba kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, peaksid asutused neid tulevasi maksed arvesse võtma.
37. Kui pooltevahelised maksed on seotud tagasimaksmata tinglike väärtustega, mida saab arvutada vastavalt selles punktis sätestatud varade mudeli sätetele, tuleks tulevasi maksed korrigeerida nii, et need kajastaksid selliste tinglike väärtuste eeldatavat arengut.

Väärtpaberistatud riskipositsioonide lepingulised käivitid

38. Kui on toimunud käivitav sündmus, peaksid asutused arvesse võtma lepinguga kokkulepitud käiviteid, mis on muutnud väärtpaberistatud riskipositsioonide rahavoogu alates aktiveerimise kuupäevast. Kui lepinguga kokkulepitud käivitid on kohaldatavad kindlal veel saabumata kuupäeval täielikult eelmääratud viisil nii, et tulevase rahavoo täpne muutus on määratav juba kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, peaksid asutused ka neid käiviteid arvesse võtma.

4.3.3 Viivisnõuete korral kasutatav meetodika

39. Tuleks eeldada, et kaalutud keskmise tähtaja arvutamise ajal on viivisnõuete põhisumma ja intressi maksed kogu väärtpaberistamise perioodil võrdsed nulliga.

Sissenõudmismäära eeldused

40. Kui asutused võivad väärtpaberistatud riskipositsioonide osa suhtes kasutada makseviivitusest tingitud kahjumäära sisehinnangut vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 II jaotise 3. peatüki kolmanda osa nõuetele, peaksid nad nende väärtpaberistatud riskipositsioonide sissenõudmismäärana kasutama väärtust „1 miinus makseviivitusest tingitud kahjumäär“.
41. Punktis 40 viidatud väärtpaberistatud eri riskipositsioonide korral peaksid asutused sissenõudmismäärana kasutama väärtust „1 miinus selle varaklassi keskmine varasem

kahjumäär viimase viie aasta jooksul riigis, millest vara pärineb“. Kui kogu 5aastase perioodi teave ei ole kättesaadav, tuleks kasutada suurimat varem täheldatud kahjumäära. Kui see teave ei ole kättesaadav usaldusväärsetest allikatest (nt hüpoteegiühendused hüpoteeklaenude korral või krediidireitingut määravad asutused, kellel on kauaaegsed andmed), peaksid asutused väärtpaperistatud riskipositsioonide kõrgema nõudeõiguse järguga mittejaenõuete korral kasutama kahjumäära 50% ning väärtpaperistatud muude kui kõrgema nõudeõiguse järguga mittejaenõuete riskipositsioonide korral kahjumäära 100%.

Sissenõudmisaja eeldused

42. Kui asutused tohivad vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 II jaotise 3. peatüki kolmanda osa nõuetele kasutada oma makseviitusest tingitud kahjumäära hinnanguid, peaksid nad sissenõudmisajana kasutama keskmist realiseerimislahenduse perioodi eeldust, mida kasutatakse makseviituses olevatest riskipositsioonidest tingitud kahjumäära mudelites. Muud asutused peaksid sissenõudmisajana kasutama sama varaklassi puhul viimase viie aasta jooksul riigis, millest varad pärinevad, täheldatud keskmist ajaloolist realiseerimislahenduse perioodi. Kui see teave ei ole kättesaadav, tuleks selle asemel kasutada täheldatud pikimat varasemat realiseerimislahenduse perioodi. Kui nimetatud andmed ei ole kättesaadavad usaldusväärsetest allikatest (nt riiklikud hüpoteegiühendused hüpoteeklaenude korral või krediidireitingut määravad asutused, kellel on kauaaegsed andmed), peaksid asutused eeldama, et sissenõudmine toimub tehingu juriidilisel lõpptähtajal.

4.4 Kohustuste mudel: traditsioonilise väärtpaperistamise korral eriotstarbelise väärtpaperistamisüksuse poolt väärtpaperistamise seeria omanikele tasutavate lepinguliste maksete määramise meetodika

4.4.1 Kohustuste mudeli üldsätted

43. Kõigi kohustuste mudelis kasutatavate sisendmuutujate puhul tuleks täpselt arvesse võtta väärtpaperistamise tehingu dokumentides sätestatud tehingu tingimusi, sealhulgas järgmisi:
- (a) väärtpaperistamise seeriate kogu asjakohane teave, näiteks juriidiline lõpptähtaeg, maksete tegemise sagedus, kupongimäär, intresside ja väärtpaperistamise seeriate põhisummad ja tinglikud väärtused;
  - (b) tähtsamad struktuuritegurid, näiteks maksete prioriteetsus ja seotud käivitid;
  - (c) riskimaanduskord, struktuurilised kaitsemehhanismid, kulud ja tasud.

44. Arvestama ei peaks neid määruse (EL) nr 575/2013 artikli 244 lõike 4 punktis g viidatud valikulisi lisaelemente, mis lühendaksid väärtpaberistamise seeria tähtaega, v.a tagasiostuoptsioonid.

4.4.2 Eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt tasutava kogusumma määramine

Rahavoo kogusumma määramise üldpõhimõtted

45. Asutused peaksid eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt tasumisele kuuluva rahavoo kogusumma arvutama igal maksepäeval. Asutused peaksid, kui asjakohane, kasutama punkti 4.3 kohase varade mudeli kohaldamise tulemit ja korrigeerima seda, et võtta arvesse kõiki rahavooge, mis tulenevad riskimaanduskorrast ja struktuurilistest kaitsemehhanismidest ning tasusid ja kulusid, mis tuleb kanda eriotstarbelisel väärtpaberistamisüksusel enne lepinguliste maksete jaotamist väärtpaberistamise seeriatele, nagu on kirjeldatud selles punktis.

Korrigeerimised

46. Eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt tasumisele kuuluva rahavoo kogusumma arvutamisel tuleks arvesse võtta eriotstarbelise väärtpaberistamisüksuse poolt aluspositsioonidest tekkivate rahavoogude ja väärtpaberistamise seeria omanikele tasumisele kuuluvate rahavoogude vahe katmiseks sõlmitud riskimaanduskorda. Nende korrigeerimised peaksid, kui asjakohane, sisaldama valuutakursist ja intressimäära vahetuslepingutest tingitud väljavoole ja sissevoole.
47. Asutused peaksid lisama ka tegelikud rahavood, mis tulenevad struktuuriliste kaitsemehhanismide kasutamisest, mille eesmärk on tagada, et väärtpaberistamise seeriata alusel tasutavad põhisumma ja intressid tasutakse täies ulatuses ja õigeaegselt, kui asjakohane, näiteks likviidsuse tagamise tehingust, reservfondist või ülemäära hoiatusmehhanismist tingitud väljavoolude või sissevoolude korral.
48. Asutused võivad punktides 46 ja 47 viidatud korrigeerimisi kasutada ainult järgmisel juhul:
- (a) kui kasutatud on riskimaanduskorda või struktuurilist kaitsemehhanismi ja see on mõjutanud tasutavat kogusummat – sel juhul peaksid asutused kasutama tegelikke kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval täheldatud andmeid;
  - (b) kui need kehtivad kindlal veel saabumata kuupäeval täielikult eelmääratud viisil nii, et rahavoo täpne muutus tulevasel perioodil on juba määratav vastava kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval.

4.4.3 Lepinguliste maksete jaotamine väärtpaberistamise seeria omanikele

49. Maksete väärtpaberistamise seeria omanike vahel jaotamine peaks asjakohaselt kajastama kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval kohaldatavaid väärtpaberistamise tehingu lepingu tingimusi.

Struktuuritegurite käsitlemine

50. Kohustuste rahavoogude modelleerimisel tuleks arvesse võtta kõiki tehingu struktuuritegureid, mis reguleerivad makse jaotamist väärtpaberistamise seeria omanike vahel. Need peaksid eelkõige hõlmama lepingulisi eeskirju seoses maksete prioriteetsuse, võlakirjade amortisatsiooniprofiili ja käiviti kasutamisele järgnenud muutustega.

Makse prioriteetsus

51. Maksete igale väärtpaberistamise seeria omanikule jaotamisel tuleks järgida makse prioriteetsusega seotud lepingulisi eeskirju, mis peaksid täpselt määratlema iga väärtpaberistamise seeria võlakirjade tasumise järjekorra ning maksete jaotamise aja.
52. Lisaks tuleks, kui asjakohane, iga võlakirja makse määramisel arvesse võtta seoses likviidsusvahendite täiendamisega pärast krediidisumma osalist või täielikku kasutusse võtmist, reservfondi amortisatsiooniga ning põhisumma puudujäägi konto täiendamisega kehtivaid eeskirju.

Amortisatsiooniprofiil

53. Kohustuste mudelisse tuleks lisada väärtpaberistamise seeria võlakirjade amortisatsioon. Kohustuste mudel peaks täpselt järgima igale võlakirjale kohaldatavaid amortiseerimise eeskirju, mis on määratletud maksete prioriteetsusega vastavalt tehingu dokumentidele kaalutud keskmise tähtaja arvutamise ajal.

Käivitid

54. Lepingulisi käiviteid, mis muudavad tehingu rahavooge, tuleks kohustuste mudelis arvesse võtta ainult juhul, kui need on aktiveeritud kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval.
55. Käiviteid, mis põhinevad alusvarade tootlikkusel, näiteks viivis seisundil ja kahjumääradel või alusvarade tagasimaksmise kiirusel, ei peaks eelduslikult käsitama aktiivsetena, välja arvatud juhul, kui tegelik tootlikkus arvutamise päeval täidab eelmääratud tingimusi. Kui lepingus kokkulepitud käiviti on kohaldatav kindlal veel saabumata kuupäeval täielikult eelmääratud viisil nii, et rahavoo täpne muutus tulevasel perioodil on määratav juba kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, peaksid asutused neid tulevasi muutusi arvesse võtma.

Valikuliste lisaelementide käsitlemine

56. Arvestama ei peaks valikulisi lisaelemente, mis lühendaksid võlakirja tähtaega, näiteks tõusva intressimääraga ostuoptsioonid, müügioptsioonid, reguleerivad ostuoptsioonid, ajalised ostuoptsioonid ja maksustatud ostuoptsioonid.

57. Erandina eelmisest punktist võib arvesse võtta määruse (EL) nr 575/2013 artikli 244 lõike 4 punktile g kohaseid tagasiostuoptioone, mis lubavad võlakirjade ennetähtaegset tagasivõtmist enne väärtpaberistatud riskipositsioonide täielikku amortiseerumist.

4.5 Sünteetilise väärtpaberistamise korral väärtpaberistamise seeria alusel tasumisele kuuluvate lepinguliste maksete summa määramise meetodika

4.5.1 Rahavoo summa määramise üldpõhimõtted

58. Asutused peaksid aluspositsioonide laenajate poolt tehingu algatajale tasutavate lepinguliste maksete määramisel kasutama sama meetodikat, mida kasutatakse traditsioonilise väärtpaberistamise korral nõuetekohaselt teenindatavate nõuete puhul, nagu on sätestatud punktis 4.3. Lepingulised maksed on maksed, mis tuleks jaotada väärtpaberistamise seeriatesse vastavalt tehingu tingimustele. Ettemaksed tuleks välja jätta.
59. Asutused peaksid jagama punktis 58 viidatud lepingulised maksed väärtpaberistamise seeriatesse tagasimaksmata summade vähendamise teel vastavalt tehingu tingimustes sätestatud jaotusele. Tingimused peaksid täpselt kajastama seda jaotust kaalutud keskmise tähtaja arvutamise ajal. Kui jaotus ei ole tingimustes selgelt sätestatud, ei tohiks asutused kohaldada määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodit.
60. Asutused peaksid määrama tehingu algatajale tasutavate preemiate lepingulised maksed vastavalt väärtpaberistamise tehingu dokumentides määratletud tehingutingimustele.
61. Kui preemiate lepingulised maksed sõltuvad krediidiriski kaitsega seotud väärtpaberistamise seeriata tagasimaksmata jäägist, peaksid asutused tulevaste perioodide jaoks vastavalt sellele punktile väärtpaberistamise seeria tagasimaksmata jäägi modelleerima tehingu juriidilise lõpptähtajani.

4.5.2 Amortisatsioon

62. Asutused peaksid väärtpaberistamise seeriata tagasimaksmata summa määramiseks võtma arvesse tehingu dokumentides sätestatud amortisatsioonisüsteemi ning eeldama, et kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval väärtpaberistamise seeriatale kehtiv amortisatsioonisüsteem kehtib tehingu lõpuni.
63. Kui tehingu dokumentides on juba ette nähtud, et tulevastel perioodidel rakendatav amortisatsioonisüsteem muutub täielikult eelmääratud viisil nii, et makse täpne amortisatsiooni väärtus on määratav juba asjaomase kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, peaksid asutused neid tulevasi muutusi arvesse võtma.

4.5.3 Käivitid

64. Kui tagatis või leping hõlmab käivitit, mis muudab amortisatsioonisüsteemi teatud täidetavate tingimuste alusel (nt väärtpaberistatud riskipositsioonide tulemusnäitajad) ühest süsteemist teiseks (nt proportsionaalsest järkjärguliseks), peaks seda käivitit arvesse võtma ainult juhul, kui see on aktiveeritud juba kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval. Kui käiviti rakendub kindlal veel saabumata kuupäeval täielikult eelmääratud viisil nii, et rahavoo täpne muutumine tulevasel perioodil on juba määratav vastava kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval, peaksid asutused selle käivitiga arvestama.

4.5.4 Valikulised lisaelemendid

65. Kui tehingu algatajal on võimalik kaitse lõpetada ja tehingu tingimused sisaldavad positiivset stiimulit algataja jaoks, et lõpetada tehing enne lepingu lõpptähtaega, peaks tehingu algataja kaitse lõppemise lõpptähtajana kaaluma kõige varasemat selle võimaluse kasutamise tähtaega, muidu peaks tehingu algataja seda varianti käsitlema kaitse lõpptähtaega mittemõjutavana.
66. Asutused võivad arvestada määruse (EL) nr 575/2013 artikli 245 lõike 4 punktile g vastavate tagasiostuoptsioonidega, mis lubavad võlakirjade ennetähtaegset tagasivõtmist enne väärtpaberistatud riskipositsioonide täielikku amortiseerumist.

4.6 Kaalutud keskmise tähtaja meetodi jälgimine ja rakendamine

4.6.1 Mudeli korrigeerimine

67. Kaalutud keskmise tähtaja meetodi kohaldamiseks kasutatavaid mudeleid tuleks jälgida ja vajaduse korral uuendada, et võtta arvesse:
- (a) kõiki kesksete parameetrite muutusi, sealhulgas tagasimaksmata võlakirjade bilansi, käivitite olukorda ja tehingu tulemusnäitajate muutusi;
  - (b) kõiki teisi olulisi tehingu muutusi, sealhulgas võlakirjade või aluspositsioonide restruktureerimist.

4.6.2 Kolmandast isikust andmepakkujate kasutamine

68. Asutused võivad kolmandatest isikutest andmepakkujaid kasutada ainult juhul, kui nad on järginud asjakohast hoolsuskohustust, et tagada kolmanda isiku vastavus käesolevatele suunistele. Sellega seoses võivad asutused võtta arvesse asutusevälise sõltumatu audiitori hinnangut, kellel on tõendatavad eksperditeadmised rahavoogude modelleerimise valdkonnas ja põhjalik arusaam väärtpaberistamisest.

4.6.3 Kolmandate isikute mudelid

69. Asutused võiksid tugineda kolmandast isikust mudelipakkujatele ainult juhul, kui nad on järginud asjakohast hoolsuskohustust ning kinnitanud, et kolmas isik järgib neid suuniseid ja tal on asjakohane eksperditeadmiste tase turuvaldkonnas rahavoogude modelleerimisel ning põhjalik arusaam väärtpaberistamisest. Sellega seose võivad asutused võtta arvesse asutusevälise sõltumatu audiitori hinnangut, kellel on tõendatavad eksperditeadmised rahavoogude modelleerimise valdkonnas ja põhjalik arusaam väärtpaberistamisest.

4.6.4 Asutusesisesed mudelid

70. Asutuste poolt kaalutud keskmise tähtaja arvutamiseks väljatöötatud varade ja kohustuste mudelid peaksid läbima esialgse kontrolli, mis võib olla sõltumatu asutusesisene kontroll või sõltumatu audiitori tehtav asutuseväline kontroll. Et asutusesisene kontroll oleks sõltumatu, peaks hindamise läbi viima mudeli väljatöötamise ja arendamise eest vastutanud personalist sõltumatu personal. Nii asutusesistel kui ka -välistel audiitoritel peaksid olema tõendatavad eksperditeadmised rahavoogude modelleerimise valdkonnas ja põhjalik arusaam väärtpaberistamisest.

4.6.5 Kvaliteedikontroll

71. Asutustel ja kolmandast isikust mudelipakkujatel peaksid olema vajalikud teadmised ja võimalused, et säilitada rahavoomudel, mis kajastab täpselt portfelli ja tehingu olulisi omadusi kaalutud keskmise tähtaja arvutamise päeval.
72. Varade ja kohustuste mudeli järjepidevust ja usaldusväärsust tuleks kord aastas valimi alusel kontrollida. Kontrolli peaksid asutusesiseste mudelite korral teostama asutuse töötajad, kes ei vastuta mudeli väljatöötamise ja arendamise ega siseauditi eest. Sõltumatu kontrolli raames tuleks hinnata vähemalt:
- (a) varade mudelis kasutatud sisendandmete kogumise protsessi kvaliteeti ja sisendandmete esindavust;
  - (b) kesksete parameetrite kogumise protsessi täpsust seoses tehingu dokumentide tingimustega;
  - (c) üldise arvutuse nõuetekohasust.
73. Sõltumatu kontroll peaks asutusele tagama dokumendid, milles täpsustatakse, kas ta nõustub, et varade ja kohustuste mudelid on andnud õiged tulemused, ja märkides, kui asjakohane, soovitusel korrigeerimise kohta, mis võiks parandada varade ja kohustuste mudelite kvaliteeti.

4.6.6 Rakendamine asutuste poolt

74. Asutused peaksid kohaldama määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodit järjepidevalt kõigi sama väärtpaberistamise tehingu alla kuuluvate väärtpaberistamise positsioonide suhtes.
75. Kui kaalutud keskmise tähtaja meetodit kasutatakse, et määrata väärtpaberistamise positsioonide omafinantseeringu nõuded vastavalt väärtpaberistamise sisereitingute meetodile (SEC-IRBA) või väärtpaberistamise välisreitingute meetodile (SEC-ERBA), tuleks arvutada vastava väärtpaberistamise seeria väärtpaberistamise positsiooni kaalutud keskmine tähtaeg ning ajakohastada seda vähemalt kord kvartalis.
76. Kui asutused kasutavad väärtpaberistamise positsiooni tähtaja määramisel määruse (EL) nr 575/2013 artikli 257 lõike 1 punktis a viidatud kaalutud keskmise tähtaja meetodit, peaksid nad kaalutud keskmise tähtaja meetodit rakendama järjepidevalt ja kooskõlas kõnealuse määruse artikli 257 lõikega 2, kuni asjaomane väärtpaberistamise positsioon ei ole enam asutuse valduses. Asutustel peaks olema erandkorras lubatud kaalutud keskmise tähtaja meetodi kasutamine lõpetada, kui juriidiline lõpptähtaeg saabub ühe aasta jooksul.